

NORGES HØYESTERETT

D O M

avsagt 4. desember 2019 av Høyesterett i avdeling med

dommer Bergljot Webster
dommer Wilhelm Matheson
dommer Henrik Bull
dommer Cecilie Østensen Berglund
dommer Kine Steinsvik

HR-2019-2258-A, (sak nr. 19-131162STR-HRET)
Anke over Borgarting lagmannsretts dom 27. juni 2019

A

(advokat Øystein Ola Storrvik)

mot

Påtalemyndigheten

(konstituert statsadvokat Sturla Henriksbø)

S T E M M E G I V N I N G

- (1) Dommer **Bull**: Saken gjelder forvaringsstraff for flere alvorlige forbrytelser og reiser spørsmål om beregning av minstetid når de straffbare forholdene er begått dels før og dels etter at reglene om minstetid ble skjerpet. Videre er det spørsmål om fradrag for tilståelse og lang saksbehandlingstid når de straffbare forholdene er så alvorlige at straffen, dersom den hadde vært fastsatt uten hensyn til lovens maksimumsgrense, ville ha oversteget denne grensen selv etter fradrag beregnet på vanlig måte.
- (2) A ble 5. oktober 2017 sammen med B satt under tiltale for forsettlig drap, grovt bedrageri, ordinært bedrageri og forsøk på grovt bedrageri overfor C og forsøk på forsettlig drap på og grovt ran av F. A ble også tiltalt for voldtekt til samleie av D.
- (3) Den 4. desember 2017 ble det videre tatt ut en tilleggstiltale mot A for voldtekt til seksuell omgang og ordinært bedrageri overfor E.
- (4) I dom 20. august 2018 ble A og B frifunnet for drapsforsøket mot F og dømt for uaktsomt drap på C. For øvrig ble de dømt i henhold til tiltalen. A ble dessuten dømt i henhold til tilleggstiltalen. Tingretten fastsatte straffen til fengsel i 15 år for A og fengsel i 10 år for B. De ble også dømt til å betale erstatning og oppreisningserstatning til etterlatte og fornærmede.
- (5) Så vel de tiltalte som påtalemyndigheten anket over domfellelsen for uaktsomt drap. De tiltalte påstod seg frifunnet, mens påtalemyndigheten mente de skulle dømmes for forsettlig drap.
- (6) Borgarting lagmannsrett avsa 27. juni 2019 dom med slik domsslutning:

«1. **A, født 00.00.1982, dømmes for overtredelse av straffeloven 1902 § 233 første ledd. Sammen med de forholdene som er endelig avgjort ved Oslo tingretts dom 20. august 2018, alt sammenholdt med straffeloven 1902 §§ 61 og 62, fastsettes straffen til forvaring med en tidsramme på 20 – tjue – år og en minstetid på 13 – tretten – år og 4 – fire – måneder. Straffen er en fellesstraff med Oslo tingretts dommer 11. april 2016, 28. september 2015 og 8. januar 2015, jf. straffeloven 1902 § 64.**

Til fradrag i tidsrammen og minstetiden kommer 867 – åttehundreogsekstisyv – dager for utholdt soning av Oslo tingretts dommer 11. april 2016, 28. september 2015 og 8. januar 2015, samt 754 – syvhundreogfemtifire – dager for utholdt varetekt.

2. **B, født 00.00.1980, dømmes for overtredelse av straffeloven 1902 § 233 første ledd. Sammen med de forholdene som er endelig avgjort ved Oslo tingretts dom 20. august 2018, alt sammenholdt med straffeloven 1902 §§ 61 og 62, fastsettes straffen til fengsel i 15 – femten – år og 6 – seks – måneder. Straffen er en tilleggsstraff til Oslo tingretts tilståelsesdom 25. september 2015, jf. straffeloven 1902 § 64.**

Til fradrag i straffen kommer 1384 – ettusentrehundreogåttifire – dager for utholdt varetekt.

3. **A og B dømmes – én for begge og begge for én – til å betale oppreisningserstatning til G og H med 200 000 – tohundretusen – kroner til hver innen to uker fra dommens forkynnelse. I tillegg kommer lovens forsinkelsesrente fra forfall og til betaling skjer.»**

- (7) A ble altså funnet skyldig i forsettlig drap på C. For dette og de forhold han allerede var funnet skyldig i av Oslo tingrett, ble straffen fastsatt til forvaring med en tidsramme på 20 år og en minstetid på 13 år og 4 måneder.
- (8) A anket til Høyesterett over straffutmålingen. Det ble anført at straffen skulle ha vært utmålt som fengselsstraff, ikke forvaring. Straffen, og eventuelt tidsrammen ved forvaring, måtte settes lavere enn 20 år fordi A hadde tilstått viktige forhold i saken, og saksbehandlingstiden hadde vært lang. Endelig ble det anført at forutsatt dom på forvaring var minstetiden satt høyere enn det var adgang til, fordi nye regler som økte maksimal minstetid fra 10 til 14 år i saker der tidsrammen fastsettes til mer enn 15 år, var trådt i kraft etter at A hadde begått de handlingene som særlig begrunnet idømmelsen av forvaring.
- (9) Høyesteretts ankeutvalg besluttet 4. oktober 2019 å fremme anken til behandling for så vidt gjaldt spørsmålet om fradrag for tilståelse og saksbehandlingstid, samt lovanvendelsen knyttet til fastsettelse av minstetid ved idømmelse av forvaring. For øvrig ble anken nektet fremmet.
- (10) *Mitt syn på saken*
- (11) Før jeg går nærmere inn på de problemstillingene i anken som Høyesterett skal behandle, finner jeg grunn til å si noe om de straffbare forhold A er dømt for.
- (12) Det alvorligste forholdet er det forsettlige drapet på C. Dette henger igjen sammen med bedrageriene som ble begått overfor C.
- (13) A og C var blitt kjent mens de begge sonet en dom i samme fengsel. C hadde da fortalt A at han hadde mottatt flere hundre tusen kroner i forskudd på arv. A bestemte seg for å svindle til seg disse pengene. Etter endt soning tok han kontakt med B, som han hadde begått kriminalitet sammen med tidligere. De iverksatte et opplegg for å svindle til seg pengene fra C. Han ble innbilt at de to var forretningskyndige med gode forbindelser i musikkbransjen, og at de kunne hjelpe ham i hans karriere som musiker. De skaffet seg etter hvert kontroll over hans økonomi og utnyttet i januar og februar 2015 dette slik at til sammen 766 000 kroner ble overført fra C til As konto. I tillegg fikk de i samme periode innvilget kredittlån på til sammen 70 000 kroner i C' navn, og de forsøkte å få innvilget ytterligere kredittlån i hans navn på til sammen 2 000 000 kroner.
- (14) Drapet skjedde da A og B hadde behov for å holde C i sjakk under en viktig del av bedrageriet. På et hotell i Oslo forledet de ham 7. februar 2015 til å innta en svært stor dose heroin i den tro at det dreide seg om kokain. På tross av gjenopplivingsforsøk blant annet fra ambulanspersonell som kom til, stod livet ikke til å redde. C døde på X sykehus 9. februar 2015. Lagmannsretten var ikke i tvil om at A og B innså muligheten for at C kunne dø av heroindosen, og at de valgte å forlede ham til å innta heroinen selv om han skulle dø av inntaket. De ble derfor dømt for forsettlig drap.
- (15) Forsøket på grovt ran av F, som A også var blitt kjent med under et fengselsopphold, har klare likhetstrekk med opplegget overfor C. A hadde fått greie på at F hadde minst 500 000 kroner i banken, og planen var at A og B skulle dope ned F slik at han ble samarbeidsvillig og kunne forledes til å gi tilgang til egne bankkontoer. Den 9. mars 2015 ble planen iverksatt hjemme hos F. F ble imidlertid så neddopet at de ikke klarte å få noe

informasjon ut av ham. Politiet, som hadde iverksatt romavlytting som ledd i etterforskningen av C-saken, stormet på dette tidspunktet leiligheten, arresterte A og B og fikk brakt F til sykehus.

- (16) Som lagmannsretten bemerker, utviste A og B en nærmest grenseløs kynisme overfor C og F.
- (17) As voldtekt av D og voldtekten av og bedrageriet overfor E ligger lenger tilbake i tid.
- (18) D kontaktet 4. august 2012 A, som hun tidligere hadde vært kjæreste og samboer med. Han viste seg å være i aggressivt lune, men hun ble likevel med ham i hans bil. Kjøreturen endte ved et jorde der A først tvang D til å kle seg naken og deretter truet henne med enten å stikke en kniv i låret hennes, bite av henne en finger eller tå med en tang eller brenne henne i ansiktet med en sigarettenner. Det ble gjort flere utfall mot henne med tangen, og det ble slåsskamp inne i bilen. D trodde han ville drepe henne. D måtte deretter onanere i baksetet på bilen mens A filmet henne med mobiltelefonen. Deretter kom han bak i bilen og gjennomførte et vaginalt samleie med henne som hun ikke torde å motsette seg.
- (19) A ble vinteren 2014 satt i forbindelse med E av en felles bekjent som visste at A ønsket å skaffe seg penger gjennom svindel, og som mente at E ville være et lett offer. E ønsket å starte en transportbedrift. Han ble lurt til å tro at A var en dyktig forretningsmann som kunne hjelpe ham med dette. Den 12. og 13. februar 2014 ble E forledet til å overføre til sammen 92 000 kroner til As bankkonto, og på et hotellrom dagen etter ble E tvunget av A til å legge seg på en sofa og onanere mens A filmet ham.
- (20) *Nærmere om fastsettelse av minstetid for forvaring*
- (21) Lagmannsretten, som i denne forbindelse også viste til As tidligere kriminelle virksomhet og de sakkyndiges forklaringer om hans personlighetstrekk, kom altså til at A skulle dømmes til forvaring. Ved straff på forvaring skal det fastsettes en tidsramme som ifølge straffeloven 1902 § 39 e – som kommer til anvendelse i denne saken – vanligvis ikke bør overstige 15 år og ikke kan overstige 21 år. Når lagmannsretten har fastsatt tidsrammen til 20 år, har det sammenheng med at den maksimale fengselsstraffen som A kunne ha vært idømt, ville ha vært 20 år, jf. samme lovs § 17 sammenholdt med § 61 og § 62. A er tidligere dømt for vold. Formelt sett kunne lagmannsretten ha gått opp til en tidsramme på 21 år, men lagmannsretten avstod fra dette under henvisning til at muligheten til å fastsette en tidsramme som er lengre enn den alternative fengselsstraffen, bør benyttes med varsomhet.
- (22) Ifølge straffeloven 1902 § 39 e «bør» det også fastsettes en minstetid for forvaringen. Når det fastsettes en minstetid, vil prøveløslatelse ikke kunne vurderes før minstetiden er utløpt. Som påpekt i Prop. 96 L (2013–2014) side 19 er begrunnelsen for å fastsette minstetid at det ville virke støtende på rettsfølelsen dersom en forvaringsdømt kunne løslates etter langt kortere tid enn dersom vedkommende hadde fått en ordinær fengselsstraff med samme lengde som tidsrammen for forvaring. Normalt fastsettes minstetiden til to tredjedeler av tidsrammen, ettersom prøveløslatelse fra ordinær fengselsstraff som hovedregel først kan skje etter soning av to tredjedeler av straffen, jf. straffegjennomføringsloven § 42.

- (23) Maksimal minstetid var likevel begrenset til 10 år inntil en lovendring som ble vedtatt 9. januar 2015 og trådte i kraft straks. Da ble den utvidet til 14 år i de tilfellene der retten fastsetter en tidsramme som overstiger 15 år, og til 20 år dersom tidsrammen overstiger 21 år. Det var ikke meningen at de nye reglene skulle endre utgangspunktet om at minstetiden skulle avgjøres ut fra et anslag om når prøveløslatelse ville ha kunnet skje ved en alternativ tidsbestemt fengselsstraff, jf. Prop. 96 L (2013–2014) side 22.
- (24) A er dømt for forhold begått dels før og dels etter 9. januar 2015. Voldtekten av D og voldtekten og bedrageriet overfor E fant sted henholdsvis i august 2012 og februar 2014, altså før lovendringen. Drapet på C ble begått 7. februar 2015, og ransforsøket overfor F 9. mars 2015. Bedrageriene overfor C er i tiltalebeslutningen bare tidfestet til «januar og februar 2015». Det fremgår imidlertid av lagmannsrettens dom at C ble løslatt fra fengsel først 12. januar 2015, og at A før løslatelsen «forsøkte» å ringe ham i fengselet. Også bedrageriene har da funnet sted etter 9. januar 2015.
- (25) Dette reiser spørsmål om i hvilken grad forholdene begått før ikrafttredelsen kan vektlegges når minstetiden fastsettes. Det følger av straffeloven 1902 § 3 at det er den «Straffelovgivningen» som gjelder på handlingstidspunktet, som skal anvendes når loven før pådømmelsen endres i strengere retning, slik tilfellet er her. En tilsvarende bestemmelse finnes i straffeloven 2005 § 3. Disse bestemmelsene er et utslag av forbudet i Grunnloven § 97 mot å gi lover tilbakevirkende kraft, et forbud som praktiseres særlig strengt på strafferettens område.
- (26) Spørsmålet om adgangen til å vektlegge straffbare forhold begått før den nye reglene om minstetid trådte i kraft, reiser seg på to måter. For det første er det spørsmål om man kan ta hensyn til de eldre forholdene når det skal avgjøres om tidsrammen er til hinder for at minstetiden kan settes høyere enn 10 år. Et underspørsmål her er om man i så fall bare kan ta hensyn til straffbare forhold av en slik art at de kan begrunne forvaring, det vil si alvorlige voldsforbrytelser og lignende, jf. straffeloven 1902 § 39, eller om også andre typer forbrytelser kan regnes med, for eksempel bedrageri. Forutsatt at forhold begått etter ikrafttredelsen alene gir en tidsramme på mer enn 15 år, oppstår spørsmålet om også de eldre forholdene kan regnes med ved fastsettelse av minstetiden. Om tidsrammen blir for eksempel 17 år basert bare på de nyere forholdene, men 20 år om man også tar hensyn til de eldre forholdene, har det betydning for hva minstetiden blir. Minstetiden fastsettes jo normalt til to tredjedeler av tidsrammen.
- (27) For ordens skyld presiserer jeg at disse spørsmålene bare gjelder tidsrammen som grunnlag for å beregne minstetiden. Ved fastsettelsen av tidsrammen for forvaringen, altså den som kommer til uttrykk i domsslutningen om hvor lang tid det kan gå før påtalemyndigheten må fremsette en eventuell begjæring om forlengelse av forvaringen, oppstår det ingen tilbakevirkningsproblematikk i denne saken.
- (28) I Prop. 96 L (2013–2014) side 23 uttales det at «[f]orslaget til endringene i bestemmelsen om tidsramme og minstetid ved forvaring, jf. straffeloven § 39 e, får imidlertid virkning kun for handlinger begått etter ikrafttredelsen». Jeg legger til grunn at man har ment at dette fulgte, om ikke direkte av Grunnloven § 97, så i alle fall av straffeloven § 3 om straffelovgivningens anvendelse i tid. I motsatt fall ville det ha vært naturlig med en egen ikrafttredelsesbestemmelse for disse endringene. Etter mitt syn må disse uttalelsene bli avgjørende for hvordan de nye bestemmelsene om minstestraft skal forstås med hensyn til anvendelse i tid. Det gjelder både for spørsmålet om man er over femtenårsgrensen i

tidsramme som utgangspunkt for å fastsette en minstetid på mer enn ti år, og for den konkrete beregningen av minstetiden. Det er da ikke nødvendig for meg å gå inn på om forarbeidene her opererer med en større sikkerhetsmargin enn nødvendig for å unngå tilbakevirkning i strid med Grunnloven og straffeloven.

- (29) As forsvarer har gjort gjeldende at det bare er de konkret «forvaringsutløsende» handlingene begått etter ikrafttredelsen som er relevante. For A er det slik, anføres det, at handlingene begått etter 9. januar 2015 isolert sett ikke ville ha ført til forvaring, men til en tidsbestemt fengselsstraff. Det er voldtektene holdt opp mot As tidligere handlingsmønster som har fått lagmannsretten til å reagere med forvaring, slik forsvareren ser det. Følgelig må man helt se bort fra As lovbrudd etter 9. januar 2015 når man skal avgjøre om det kan fastsettes en minstetid på mer enn ti år i henhold til de nye reglene.
- (30) Jeg forstår lagmannsrettens dom slik at drapet på C og ransforsøket overfor F har hatt betydning for lagmannsrettens konklusjon om at forvaring er riktig reaksjonsform overfor A. Uansett er det slik at når vilkårene for forvaring først er oppfylt – og de vilkårene ble ikke endret – har det både før og etter lovendringen vært slik at man ved fastsettelse av tidsrammen, og dermed også minstetiden, ikke bare tar hensyn til handlinger som etter sin art kan utløse forvaringsdom, jf. straffeloven 1902 § 39 c og straffeloven 2005 § 40, men også andre straffbare handlinger som den domfelte er funnet skyldig i. Det skal jo foretas en sammenligning med hva en vanlig tidsbestemt straff ville ha blitt for de samme handlingene. Personer i den spesielle overgangssituasjonen som A er i, har etter min mening ikke en beskyttelsesverdig interesse i at arten straffbare handlinger som kan tas i betraktning, skal være snevrere enn den ellers ville ha vært.
- (31) Jeg mener altså at man i dette tilfellet kan ta hensyn til alle lovbruddene som A begikk etter 9. januar 2015 – drapet på C, ransforsøket overfor F og bedrageriene og forsøket på bedrageri av C – når det skal fastslås om minstetiden kan fastsettes til mer enn ti år, og hvor mye lenger enn ti år minstetiden i så fall skal settes til.
- (32) Lagmannsretten har også kommet til at det kan idømmes en minstetid på mer enn ti år, men da gjennom et annet resonnement enn det jeg har lagt til grunn. Den har så fastsatt minstetiden til 13 år og 4 måneder, altså to tredjedeler av en tidsramme på 20 år. Jeg finner det ikke nødvendig å gå nærmere inn på lagmannsrettens resonnement utover å nevne at det er noe uklart for meg hvilken vekt lagmannsretten har lagt på handlinger begått før de nye reglene trådte i kraft 9. januar 2015, når den har fastsatt minstetiden på basis av en tidsramme på 20 år. Som det har fremgått av det jeg har sagt om hvordan de nye lovreglenes anvendelse i tid skal forstås, mener jeg at man må se bort fra lovbruddene begått før 9. januar 2015 når minstetiden skal beregnes, selv om de teller med når tidsrammen for forvaringen skal fastsettes.
- (33) Lagmannsretten har lagt til grunn at den alternative fengselsstraffen for drapet, sett i lys av skyldgraden, isolert sett ville ha vært fengsel i 13 år, og for ransforsøket fengsel i 3 år og 9 måneder. Til sammen er dette i underkant av 17 år. Når lagmannsretten likevel har kommet til at disse to handlingene ligger «svært nær» å kunne begrunne en tidsramme på over 15 år, skyldes nok det at lagmannsretten, for så vidt i overensstemmelse med vanlig straffutmålingsprinsipper, har latt forsøket på grovt ran telle mindre enn det ville ha gjort isolert sett, og sett for seg en alternativ fengselsstraff på noe under 15 år for disse to lovbruddene til sammen.

- (34) Jeg har et noe annet syn på den alternative straffutmålingen enn lagmannsretten. En straff bare for drapet på fengsel i 13 år er etter mitt syn i alle fall ikke for strengt, selv om man tar hensyn til at det er tale om forsett i form av såkalt dolus eventualis. Drapet skjedde som ledd i et forsøk på grovt bedrageri av drapsofferet. Som tidligere nevnt har A utvist en nærmest grenseløs kynisme, og han er tidligere dømt for så vel voldsforbrytelser, om enn av et annet slag, som en rekke bedragerier. Ettersom straffen for det mest alvorlige forholdet, her drapet på C, skal gis full tyngde ved den samlede straffutmålingen, innebærer lagmannsrettens anslag at forsøket på grovt ran av F forlenger straffen med under to år. I denne saken mener jeg det blir for lavt, særlig tatt i betraktning at drapet på C og ransforsøket overfor F kommer tett på hverandre i tid og utviser klare likhetstrekk – ofrene dopes ned. De iverksatte neddopingene av F til tross for at neddopingene av C kort tid før hadde endt i drap. Da bør «strafferabatten» for det nest alvorligste forholdet være mindre. Jeg viser i denne forbindelse til Rt-2012-1114 avsnitt 35 og Rt-2009-140 avsnitt 35.
- (35) Videre må det tas hensyn til at A sammen med B også har gjort seg skyldig i grovt bedrageri, bedrageri og forsøk på grovt bedrageri overfor C. Lagmannsretten har her lagt til grunn en alternativ tidsbestemt fengselsstraff på fengsel i omkring to og et halvt år.
- (36) Til sammen mener jeg at den samlede alternative fengselsstraffen for forholdene begått etter 9. januar 2015 ligger på fengsel i omkring 18 år. Dermed er det også klart at de handlingene som A har begått etter ikrafttredelsen av de skjerpede reglene om minstetid, i seg selv gir anledning til å idømme en minstetid på inntil 14 år, mot tidligere 10 år.
- (37) *Skal det gis fradrag for tilståelse og lang saksbehandlingstid?*
- (38) Før jeg går inn på den nærmere fastsettelsen av minstetid, ser jeg på spørsmålene om det kan gis fradrag for tilståelse og lang saksbehandlingstid, når den alternative tidsbestemte fengselsstraffen selv etter slike fradrag ville ha vært over lovens maksimum på – i dette tilfellet – 20 år om straffen hadde vært fastsatt etter vanlige straffutmålingsprinsipper.
- (39) Lagmannsretten kom til at As skylderkjennelser og den lange saksbehandlingstiden i utgangspunktet kvalifiserte til en reduksjon i straffen på om lag halvannet år, men ga likevel ikke fradrag. Dette ble begrunnet med at selv om man tok hensyn til straffskjerpelsesprinsippet – som innebærer at samlet straff settes lavere enn summen av de straffene som ville ha blitt utmålt for den enkelte handling isolert sett – skylderkjennelsene og saksbehandlingstiden, ville en tidsbestemt fengselsstraff måtte settes til fengsel i 20 år.
- (40) Jeg er enig med lagmannsretten i at den alternative tidsbestemte fengselsstraffen her ville ha blitt lengre enn 20 år om det ikke hadde vært for grensen på 20 år. Lengden på de eventuelle fradragene kommer jeg tilbake til.
- (41) Rent prinsipielt må det etter mitt syn være slik at det kan gis fradrag for tilståelse også når straffen, om den hadde vært utmålt uten hensyn til lovens maksimumsrammer, ville ha blitt lengre enn maksimumsstraffen selv med tilståelsesfradraget beregnet på vanlig måte. Også i slike tilfeller bør gjerningspersonen ha en oppfordring til å tilstå. Tilståelser vil kunne lette etterforskning og irettesetting, og det kan gjøre situasjonen lettere for fornærmede eller etterlatte. Det kan nok tenkes saker der det likevel ikke bør gis tilståelsesfradrag, men det er vel særlig når forholdene ligger slik an at det uansett ikke ville komme på tale å gi et

slikt fradrag. Slike unntakssituasjoner kan ikke begrunne en hovedregel om at tilståelsesfradrag ikke kan gis.

- (42) Det samme gjelder ved forvaringsstraff. Selv om forvaringstiden kan forlenges slik at tilståelsesfradraget i praksis ikke får betydning, er det ikke sikkert at forvaringen blir forlenget. Dette er i noen grad avhengig av domfeltes egen adferd i forvaringstiden.
- (43) Tilståelsesfradraget må imidlertid beregnes på grunnlag av den straffen som ville ha blitt utmålt for den tilståtte handlingen – ikke på grunnlag av en samlet straff også for handlinger som ikke er tilstått. Drapet på C – det langt alvorligste forholdet – har A ikke tilstått. Han har heller ikke erkjent voldtekten av E. De forholdene som A har erkjent, er for det første bedrageriene og bedrageriforsøket mot C, men først i syvende avhør etter å ha fått tilgang til dokumentene i saken. Bedrageriet overfor E ble også erkjent sent i prosessen. Videre har han tilstått det grove ransforsøket overfor F, men der var han tatt på fersk gjerning. Når det gjelder voldtekten av D, har han erkjent de faktiske forhold, men holdt fast ved at han oppfattet samleiet som frivillig. For alle disse tilståelsene gjelder at de kan føre til et tilståelsesfradrag på høyden ti prosent.
- (44) Fradraget må etter mitt syn videre ta utgangspunkt i den delen av den samlede straffen som reelt sett – etter bruk av straffskjerpelsesprinsippet – faller på denne handlingen, ikke i den straffen som ville ha blitt utmålt for denne handlingen isolert sett. Når straffen for handlingen reduseres, må tilståelsesfradraget reduseres tilsvarende. I dette tilfellet når vi dessuten maksimumsstraffen på 20 år, slik at de mindre alvorlige forholdene i praksis gir enda mindre utslag i straffen enn de normalt ville ha gjort – man får en ytterligere «sammenpressingseffekt». De forholdene A har erkjent, utgjør etter min mening samlet sett noe under tre år av den totale alternative tidsbestemte straffen på 20 år. Om man regner ti prosent av dette, blir fradraget så lite at det ikke gir mening å gi fradrag overhodet i denne saken.
- (45) Det må også kunne gis fradrag for lang saksbehandlingstid selv om straffen, om den hadde vært utmålt uten hensyn til lovens maksimumsstrafferammer, ville ha blitt lengre enn maksimumsstraffen selv med fradraget beregnet på vanlig måte. Maksimumsstraffereglene gir uttrykk for lovgivers syn på hva som er riktig straff selv ved de alvorligste straffbare forhold. Fradraget for tidsbruk er ikke knyttet til de begåtte handlingenes straffverdighet, men skal gi en kompensasjon for den belastningen den lange saksbehandlingstiden innebærer, ved at det som ellers ville ha vært riktig straff, blir noe redusert. Det er dermed ikke noe ved fradraget som tilsier at det ikke skulle kunne gjøres også fra en maksimumsstraff – belastningen kan være den samme i slike saker som i andre saker.
- (46) Konkret i denne saken kan jeg imidlertid ikke se at det er grunnlag for fradrag for lang saksbehandlingstid. Fra A ble arrestert i forbindelse med ransforsøket overfor F, og frem til dom i Høyesterett har det gått i overkant av fire og et halvt år. Det er det ikke noe å si på. Forsvareren har særlig fremhevet at politiet har brukt mye tid på å ettergå en teori om bruk av nedkjøling av både C og F som det ikke kom noe ut av. Man må imidlertid akseptere at politiet av og til vil bruke tid på hypoteser som forholdene i saken kan gi grunn til å prøve nærmere, uten at det gir seg utslag i dommen. Når da totaltiden uansett ligger innenfor en rimelig ramme, kan det ikke være grunnlag for fradrag.
- (47) Jeg er dermed blitt stående ved at det ikke gjøres noen endring i tidsrammen på forvaringen på 20 år som lagmannsretten har fastsatt. Når det gjelder den tidsrammen som

på grunn av tilbakevirkningsspørsmålet bare får betydning for beregning av minstetiden, blir den også stående på 18 år. Jeg mener at minstetiden da skal settes til 12 år.

- (48) Lagmannsretten har avsagt fellesstraff med Oslo tingretts dommer 11. april 2016, 28. september 2015 og 8. januar 2015 og gjort et fradrag i tidsrammen og minstetiden for utholdt soning av disse dommene på 867 dager. Dette er nå kommet opp i 1 027 dager. I tillegg kommer fradrag for utholdt frihetsberøvelse i forbindelse med etterforskningen på 754 dager, det samme som for lagmannsretten.
- (49) Jeg stemmer etter dette for denne

D O M :

1. I lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 1, gjøres den endring at minstetid for forvaringen settes til 12 – tolv – år.
2. Til fradrag i tidsrammen og minstetiden kommer 1 027 – ettusenogtjuesyv – dager for utholdt soning av Oslo tingretts dommer 11. april 2016, 28. september 2015 og 8. januar 2015 samt 754 – syvhundreogfemtifire – dager for utholdt frihetsberøvelse i forbindelse med etterforskningen.

- (50) Dommer **Steinsvik:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (51) Dommer **Østensen Berglund:** Likeså.
- (52) Dommer **Matheson:** Likeså.
- (53) Dommer **Webster:** Likeså.
- (54) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. I lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 1, gjøres den endring at minstetid for forvaringen settes til 12 – tolv – år.
2. Til fradrag i tidsrammen og minstetiden kommer 1 027 – ettusenogtjuesyv – dager for utholdt soning av Oslo tingretts dommer 11. april 2016, 28. september 2015 og 8. januar 2015 samt 754 – syvhundreogfemtifire – dager for utholdt frihetsberøvelse i forbindelse med etterforskningen.